

Or.A.0531/267/18

Warszawa, 4 grudnia 2018 roku

Szanowna Pani

Bożena Borys-Szopa

Przewodnicząca Komisji Polityki Społecznej i Rodziny

Sejm RP

Szanowna Pani Przewodnicząca,

W związku ze skierowaniem projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Druk nr 3023) zwracam się z wnioskiem o uwzględnienie w toku prac legislacyjnych uwag Związku Powiatów Polskich do nowelizacji. Na podstawie art. 36 ust. 8 i 9 Regulamin Sejmu RP proszę również o przekazanie niniejszej opinii do członków Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz umożliwienie skorzystania z prawa zaprezentowania opinii na posiedzeniu Komisji lub podkomisji, jeżeli taka zostanie powołana do rozpatrzenia projektu.

Uwagi:

1) Wnosimy o skreślenie w art. 1 pkt 123 lit. k (dotyczy obecnego art. 191 ust. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Uzasadnienie: Skutkiem projektowanego przepisu jest całkowite zniesienie współfinansowania przez gminy pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Zwracamy uwagę, że mechanizm współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej został wprowadzony po to aby motywować gminy do pracy z rodziną biologiczną (jest to zadanie własne gmin). W przypadku usunięcia z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ust. 10 w art. 191 gminy nie będą miały żadnej ekonomicznej motywacji, żeby taką efektywną pracę podejmować.

Zwracamy uwagę, że w obecnym stanie prawnym nawet zawodowe rodziny zastępcze mogą odmówić przyjęcia dziecka. W konsekwencji dla dzieci starszych, pochodzących z trudnych środowisk, sprawiających problemy wychowawcze placówka opiekuńczo-wychowawcza jest często jedyną alternatywą. Podobny problem występuje w przypadku konieczności zapewnienia pieczy zastępczej licznemu rodzeństwu.

Nie możemy również pominąć skutku finansowego dla powiatów – zgodnie z wyliczeniami zawartymi w OSR będzie to przeszło 1 miliard złotych ubytku w dochodach w ciągu najbliższych 10 lat z tendencją wzrostową. Przypominamy, że w związku z wprowadzeniem do porządku prawnego projektu ustawy

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na powiaty nałożono szereg nowych oraz wprowadzono rozwiązania podnoszące koszty realizacji dotychczasowych zadań, na co nie zapewniono żadnych środków z budżetu państwa wskazując, że w związku ze stopniowym wprowadzeniem współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej przez gminy finansowanie zadania zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej powinno się ustabilizować. W związku z powyższym obecny kształt projektu ustawy stawia pod znakiem zapytania wiarygodność administracji rządowej.

Pobocznie zwracamy uwagę, że zupełnie niezrozumiałe jest wyłączenie współfinansowania przez gminy pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. W toku konsultacji społecznych nie uwzględniono również zgłaszanego przez Związek Powiatów Polskich wniosku o wprowadzenie racjonalnego okresu przejściowego dla projektowanej zmiany.

2) Wnosimy o skreślenie art. 1 pkt 131 (dotyczy projektowanego art. 199a w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Zgodnie z projektowanym art. 95 ust. 4a starosta, w terminie do roku od dnia umieszczenia dziecka poniżej 10. roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej, jest obowiązany przedstawić sądowi rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka wyrażające gotowość oraz spełniające warunki do przyjęcia tego dziecka, pod rygorem zapłaty kary pieniężnej w wysokości 100 zł za każdy dzień upływu terminu.

W kontekście sygnalizowanego przez wiele powiatów braku kandydatów na rodziców zastępczych spełniających warunki do tego aby podjąć się tej funkcji, pomimo szeregu akcji informacyjnych oraz wskazywane już wyżej prawo rodziny zastępczej do odmowy przyjęcia dziecka, projektowany przepis uważamy za kuriozalny.

3) Konieczna jest modyfikacja art. 1 pkt 25 lit b (dotyczy dodawanego art. 37 ust. 3 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Obecne brzmienie projektowanego przepisu może budzić wątpliwości oraz nie odpowiada treści art. 82 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Koniec roku szkolnego przypada na 31 sierpnia. W przypadku osoby pełnoletniej, która decyduje się na pozostanie w dotychczasowej rodzinie zastępczej czy placówce w związku z planowaną kontynuacją studiów może powstać przerwa miesięczna pomiędzy zakończeniem roku szkolnego w ramach systemu oświaty a rozpoczęciem studiów na uczelni wyższej. Co do zasady ustawodawca powinien dążyć do tego żeby brzmienie przepisów nie rodziło konieczności stosowania innych rodzajów wykładni niż językowa.

4) Konieczna jest modyfikacja art. 1 pkt 37 lit. d (dotyczy art. 54 ust. 3d w zw. z ust. 3b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) w kierunku jednoznacznego określenia zasad zawierania pomiędzy powiatami porozumień w sprawie obsługi rodziny zastępczej zawodowej powstałej z przekształcenia z rodziny niezawodowej.

W obecnym kształcie projekt przewiduje, że starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej odpowiada za obsługę danej rodziny zastępczej, z którą zawarto umowę na zawodowstwo, chyba że porozumienie o którym mowa art. 54 ust. 3b stanowi inaczej. Tymczasem z ust. 3b wynika, że starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania może nie być stroną porozumienia zawieranego pomiędzy starostami (taka sytuacja może mieć miejsce, jeżeli w rodzinie nie przebywa żadne dziecko z tego powiatu). Zatem porozumienie pomiędzy innymi starostami będzie kształtowało prawa i obowiązki powiatu.

5) Konieczna jest modyfikacja art. 1 pkt 38 (dotyczy art. 55 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) w kierunku jednoznacznego określenia zasad zawierania pomiędzy powiatami porozumień w sprawie obsługi rodziny zastępczej.

Zgodnie z obecnym brzmieniem projektowanego przepisu do umowy zawieranej z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej odpowiednio będą miały zastosowanie przepisy art. 54 ust. 3 -8. Zwracamy uwagę, że nie będzie możliwe nawet odpowiednie zastosowanie przepisu art. 54 ust. 3b oraz 3d – starosta właściwy ze względu na miejsca zamieszkania rodziny zastępczej nie będzie miał podstawy prawnej do zawarcia porozumienia, o którym mowa w przywołanych przepisach.

6) Wnosimy o skreślenie art. 1 pkt 120 oraz art. 26 (dotyczy art. 189 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Obecne brzmienie art. 189 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przepisu nakłada na Radę Ministrów przedłożenie do 31 lipca Sejmowi i Senatowi informacji o realizacji ustawy w roku poprzednim wraz z wnioskami dotyczącymi sposobu i zakresu finansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego wynikających z ustawy. Projekt przewiduje, że informacja ma być składana co 3 lata, przy czym kolejna informacja ma być złożona dopiero 30 września 2021. Projekt nie zawiera żadnego uzasadnienia dla wprowadzenia takiej zmiany. Z uwagi na wagę zadań realizowanych na gruncie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz faktu, iż regulacja ta wprost dotyczy kilkudziesięciu tysięcy dzieci, ograniczenie obowiązku informacyjno-sprawozdawczego w tym zakresie jest niezrozumiałe.

7) Wnosimy o zmianę brzmienia art. 43 ust. 2 i 3 (przepis przejściowy).

Terminy na udostępnienie przez starostę systemu teleinformatycznego, którego utworzenie przewiduje ustawa oraz termin na wprowadzenie danych do rejestru winny być liczony nie od dnia wejścia w życie ustawy ale od daty uruchomienia systemu przez ministra właściwego do spraw rodziny. Ponadto termin na wprowadzenie danych do systemu powinien być dłuższy. Z obecnego brzmienia nowelizacji wynika, że powiaty będą miały około 3 miesięcy na wprowadzenie informacji o kilkuset tysiącach osób (każdy obejmujący od kilkunastu rodzajów danych osobowych) i to pod warunkiem, że system teleinformatyczny zostanie uruchomiony w terminie a jego funkcjonowanie w praktyce nie będzie rodzić problemów.

Proponowane brzmienie przepisu:

„Art. 43. 1. Minister właściwy do spraw rodziny zapewni, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, system teleinformatyczny, o którym mowa w art. 38d ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, umożliwiający funkcjonowanie rejestru, o którym mowa w art. 38c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, oraz zapewni starostom oraz Prezesowi Głównego Urzędu Statystycznego dostęp, o którym mowa w art. 38d ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Starosta, w terminie miesiąca od dnia zapewnienia dostępu, o którym mowa w art. 38d ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, umożliwi dostęp do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 38d ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej, marszałkowi województwa, wojewodzie i sądowi oraz podmiotom, o których mowa w art. 38c ust. 11 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. W terminie 6 miesięcy od dnia zapewnienia dostępu, o którym mowa w art. 38d ust. 3, ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, organy zobowiązane do wprowadzania danych do rejestru, o którym mowa w art. 38c ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, uzupełniają rejestr o dane, o których mowa w art. 38c ust. 2–8 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.”.

Z poważaniem,

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich

Ludwik Węgrzyn